

IVSA Danmarks rejserapporter 2014

Indholdsfortegnelse

Kiras og Ann-Kirstines eksotiske eventyr	2
Praktik i Athen	5
Frivillig på Langkawi Animal Shelter and Sanctuary Foundation i Malaysia	9
Anderledes rejse til Sortland Nordnorge	12
3 uger med Sydafrikas truede dyr	14
På externship eventyr i USA	18
Gadehunde i Portugal- DOP og Cantinho da Milu	22
Kvægtur til Slovakiet	25
Spændende tur til Grønland	27
En måned i Sydafrika – Kwantu Game Reserve	31

Kiras og Ann-Kirstines eksotiske eventyr

Af Kira Rosenkilde Underberg og Ann-Kirstine Thor Straten

Det første, vi blev enige om, var, at vi skulle prøve noget, der var anderledes. Noget med nogle dyr vi ikke har i Danmark eller nogle anderledes arbejdsforhold. Så mulighederne var mange, for verden er jo stor. Efter en masse research bl.a. på google og facebook siden ”Wildlife vet student and vets who like to travel!” endte vi med at vælge Centre for Animal Rehabilitation & Education (C.A.R.E), baboon sanctuary i Sydafrika. Vi havde maillet meget frem og tilbage med Samantha fra C.A.R.E. og så frem til tre uger med masser af bavianer, pleje, adfærdsstudier og veterinært arbejde i C.A.R.E.’s veterinærklinik.

Hygge med babyerne. Se hvor nuttede de er!

Vi havde indlagt 4 dage i Cape Town inden vi tog til C.A.R.E., for at få en dosis kultur og være rigtige turister inden arbejdet gik i gang. Cape Town er en fantastisk by, men enormt kold i den sydafrikanske vinter, så vi var glade for at komme til varmere himmelstrøg, da vi landede i Phalaborwa tæt på Kruger Nationalpark. Vi blev hentet af en af C.A.R.E.'s faste medarbejdere og kørt ind i Grietjie Private Game Reserve, hvor C.A.R.E ligger.

Det første, vi lagde mærke til, da vi ankom til C.A.R.E., var selvfølgelig alle bavianerne. Ikke nok med at de havde x antal kæmpe bavianbure; uden for burene gik der også mange vilde bavianer rundt – de såkaldte Long Tits (fordi de havde lange patter efter diegivning). Efter vi havde indlogeret os, blev vi præsenteret for sikkerhedsreglerne. En af disse regler var, at kvinder ikke måtte bære mad udenfor – eller ja faktisk noget som helst! Det skyldtes, at Long Tits’ne stjal maden, hvis man var en kvinde. Nogle rigtige små mandschauvinister var de! Yderligere måtte man ikke bevæge sig udenfor efter mørkets frembrud, da der kunne være løver og elefanter. Vi var rigtigt kommet ud i det vilde...

De første 48 timer var vi i karantæne af hensyn til smitsomme zoonoser mennesker og primater imellem. I den tid fik vi en masse introduktion og foredrag om bavianadfærd og de mest almindelige sygdomme. Efter karantænen fik vi lov at komme ind i ”børnehaven” med de forældreløse bavianbabyer, hvilket bl.a. ses **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet..** I børnehaven var vi med til at yde noget af den omsorg, ungerne manglede fra deres mødre, så de kunne putte sig ind til en, når de havde

brug for en pause fra den vilde leg. Yderligere var det her, vi virkelig kunne studere bavianadfærd. Vi oplevede, hvordan de interagerede med hinanden, og lærte at ”tale” noget af deres sprog; bl.a. at ”lip smacke” for at hilse, og ”flashe”, når der var en, der var dum.

Mens vi var hos C.A.R.E., var der 5 patienter indlagt i deres veterinærklinik, og dette var det eneste sted, vi kom helt tæt på de voksne bavianer. Bavianer er sociale dyr, så de indlagte bavianer var ivrige efter social kontakt og begyndte at lip smacke til en, så straks man trådte ind i klinikken. Så udover at diskutere cases og assistere veterinærsygeplejersken med bl.a. medicinering og mikroskopering af fæcesprøver, gik tiden med at blive soigneret gennem burenes tremmer, mens man førte en hyggelig lip smackende dialog.

Den smukkeste, gule burmesiske python,

som kom ind med øjenbetændelse og utrivelighed. Her får den et parasitskyl.

C.A.R.E. bød på mange dejlige oplevelser med dyrene helt tæt på. Desværre skulle veterinærsygeplejersken hjem i vores anden uge, hvorefter der ikke ville være nogen tilbage med veterinærfaglig baggrund. Derfor besluttede vi os for at tage videre, så vi kunne få mest muligt ud af vores tid i Sydafrika.

Vi havde en kontakt på Bird and Exotic Animal Hospital på det veterinære universitet i Onderstepoort, Pretoria, hvor vi var velkomne til at møde op til 10 dages praktik. Så efter 9 dage på C.A.R.E. tog vi bussen til Pretoria, hvor vi havde lejet nogle værelser i de internationale barakker på universitetet, og næste morgen kl. 8 mødte vi op på klinikken. Vi blev godt modtaget og sat i gang med det samme. Vi deltog i stuegang om morgenen, hvor vi tjekkede op på de indlagte patienter og doserede deres medicin, fodrede, osv. Patienterne var noget anderledes, end hvad vi er vant til at se hjemme i Danmark! Allerede første dag deltog vi i behandlingen af en boaslange med pneumoni, så en bushbaby med krampeanfald og en skægagame med rektalprolaps. Se **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** for endnu en patient.

Af de mere specielle cases kan f.eks. nævnes et pygmæpindsvin, der ikke var blevet drægtig som planlagt. En ultralydsscanning (se

) viste et tilbageholdt foster i livmoderen, og dagen efter foretog dyrlægen en ovariehysterektomi og fandt et tydeligt macereret foster i livmoderen. Vi så også adskillige aber i

konsultationen. De mest sete var kapucineraber og silkeaber. Der var bl.a. en kapucinerabe, der kom ind med neurologiske symptomer. Den var tydeligt ataksisk og havde tics i ansigtsmuskulaturen. Den fik taget røntgen af ryggraden, for at se om der var brud, men billederne så helt normale ud. Mistanken lå nu på epilepsi, så aben blev sendt hjem, og ejerne fik besked på at filme anfaldene og føre dagbog over dem.

Vi så rigtig mange fugle i klinikken – af alle slags! Både de, der kom ind med deres papegøjer for lige at få trimmet næb og klør, til et par indlagte undulater med proventricular dilatation disease – en virusinfektion, som ødelægger mavens intrinsiske nervesystem, så hele motiliteten går i stå. Sygdommen er meget smitsom, og dødeligheden er høj – men vi så nu nogle stykker, som klarede den. Vi havde også et par papegøjer med aspergillusinfektion i lungerne. Disse blev sat i iltbur og fik sat en tubus i den caudodorsale luftsæk.

Vi så også vilde dyr i klinikken. En dag kom der tre gribbe ind fra en frivillig organisation, som passer på vilde gribbe. Den ene var fløjet ind i et elhegn og faldet til jorden. Den blev røntgenfotograferet (se **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.**), for at se om den havde brækket noget. Det lod ikke til, der var brud, men den var hævet på den ene fod, og i den side den var landet på, så lungen fortættet ud som tegn på, at der måske kunne være blod i den. Den var dog rimelig frisk, så det blev besluttet at se tiden an. Grib nummer to havde krum ryg på røntgenbillederne og neurologiske symptomer. ”Ejerne” mistænkte forgiftning. Prognosen for denne grib var ikke god. Den tredje grib var inde til et tjek på et gammelt brud på vingen. Den endte med at få amputeret hele vingen, og skulle for fremtiden bo på organisationens vulture sanctuary.

Stemningen på klinikken var hele vejen igennem helt fantastisk! Der var en glad og afslappet stemning medarbejderne imellem, og dyrlægerne var super søde og svarede ivrigt på alle vores spørgsmål – kloge som mindre kloge. Vi diskuterede alle casene efter konsultationerne og fik uddybende forklaringer, på hvorfor tingene nogle gange blev gjort anderledes, end vi er vant til hjemmefra. Vi fik også fri adgang til klinikens læsestof, så vi selv kunne læse lidt op på eksotiske dyrearter om aftenen.

Pindsvinet er klar til operation!

Det var lettere vemodigt, da vi måtte sige farvel til Dr. Elliot og Dr. Steyn den sidste dag på klinikken. Den næste morgen forlod vi Onderstepoort for at tage på 4 dages Safari i den berømte Kruger Nationalpark. Vi var sent ude med at booke, så vi endte på en 4-stjernet safaritur! Efter at have boet ”på budget” i flere uger, var det virkelig en luksusoplevelse at ankomme til hotellet. Men det mest fantastiske var nu parken! Det var så vildt at se dyrene i deres rigtige element, og vi så alle ”big five” allerede på den første dag. Det var den perfekte afslutning på vores eventyr.

Det er svært at tage røntgen af en grib - som er ved fuld bevidsthed!

Praktik i Athen

Af Pernille Colding-Jørgensen

Siden jeg var helt lille, har min familie og jeg rejst utallige gange til Grækenland og oplevet hvor mange herreløse hunde og katte, der findes på gaderne. Jeg har altid haft lyst til at hjælpe dyrene og nysgerrig for at vide, hvordan man kan få reduceret antallet. Derudover havde jeg ikke meget erfaring med at være i smådyrspraksis, så jeg besluttede mig for at kombinere de to ting, nemlig at tage på individuel exchange til Athen i 2 uger i en smådyrspraksis efter mit 2. år som dyrlægestuderende.

Jeg ansøgte i januar måned gennem IVSA's outgoing exchange officer, og jeg fik en mail fra chefdyrlægen i klinikken Cura Animalis i midt maj. Vi skrev et par emails frem og tilbage og fandt hurtigt ud af hvilke datoer, der var bedst egnet til praktikopholdet.

Jeg fik også kontakt med IVSA formanden i Thessaly (et af de to steder i Grækenland, hvor man kan uddanne sig til dyrlæge), og hun gav mig gode råd og hjalp mig med at finde et godt hostel efter mine behov. Jeg ønskede at bo centralt, men sikkert, det skulle være nemt at tage offentlig transport til klinikken, og så skulle det være billigt. Det hostel jeg valgte at bo på hed Pagration Youth Hostel og lå meget centralt tæt på Syntagma Square. Det lå i et meget roligt og sikkert område, og jeg kunne sagtens gå alene rundt om natten. Jeg valgte at bo på et 5-personers værelse, og der var næsten kun piger indkvarteret på værelset i hele mit ophold. Det kostede 89kr pr. nat, og hvis man valgte et 10-personers værelse, ville det være ca. 15kr billigere.

Rutine konsultation af schæferhund der skal have vacciner og ormekur.

Klinikken var placeret i udkanten af Athen tæt på stranden. Det tog mig mellem 35-45 minutter i offentlig transport at komme frem eller tilbage mellem mit hostel og klinikken. En ugebillet til alt offentlig transport i Athen kostede 14 euro for en uge.

Jeg ankom til klinikken i slut juli, og alle de ansatte var meget behjælpelige med at vise mig rundt og fortælle om, hvordan de strukturerede deres arbejde. Der var ansat 3 dyrlæger og en sygeplejerske i klinikken. En normal hverdag i klinikken begyndte kl. 9, hvor der skulle tjekkes op på de indlagte dyr og planlægges resten af dagens program. De holdt siesta fra kl. 14-17, hvorefter

de åbnede klinikken til aften konsultationer. Når der var konsultationer med klienter, så foregik det for det meste på græsk (som jeg hverken forstår eller snakker). De ansatte var derfor rigtig gode til at oversætte løbende til mig, så jeg kunne være med til at assistere og lære. Klokken 20 lukkede klinikken om aftenen. Hvis jeg var i klinikken både formiddag og eftermiddag, så tog jeg på stranden i fritimerne, da den lå 5 minutters gang fra klinikken, og der var gode muligheder for at købe både mad og drikke i nærheden.

Hver formiddag var der planlagte operationer, ex sterilisering, kastration, tandrensning osv., og der fik jeg lov til at assistere chefdyrlægen, som var ham der primært tog sig af operationerne i klinikken. Det var ekstremt spændende og meget lærerigt for mig at være med fra start til slut, da jeg aldrig havde prøvet det før. Derudover var det virkelig dejligt at opleve, at meget af den teori vi lærer på studiet kan bruges i praksis.

Mange af de dyr der blev steriliseret eller kastreret var herreløse katte. Det viste sig, at det var privatpersoner, der havde fundet dyrene og valgt at tage dem til dyrlægen og samtidig også betale for det. Jeg fik at vide, at problemet med herreløse katte igennem de sidste 10 år er blevet meget mindre, netop fordi grækerne prøver på at stå sammen om problemet. De tager dyrene til sig, og de steriliserer eller kastrerer kattene, så de ikke kan formere sig uhæmmet.

Samlet set har jeg haft en ekstremt god og lærerig tur til Athen. Jeg har fået et indblik i hvad det vil sige at arbejde i en smådyrspraksis, og jeg føler mig bedre rustet til at skulle i klinikken senere på studiet. Jeg har mødt en masse søde mennesker, både i klinikken og på hostel – det har været en helt fantastisk oplevelse på alle måder, og jeg skal med garanti til udlandet på denne måde igen!

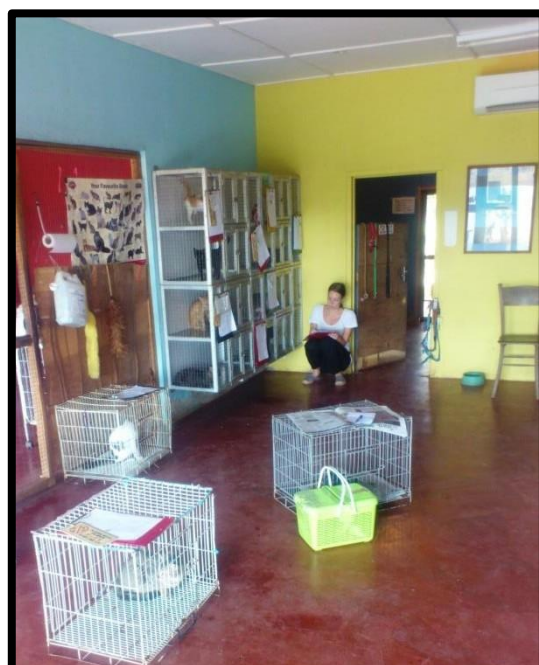

Jeg udfører min første tandrensning.

Frivillig på Langkawi Animal Shelter and Sanctuary Foundation i Malaysia

Af Camilla Skovrup

I efteråret 2013 foretog jeg en google-søgning på noget i stil med "animal shelter Malaysia", og den 18. marts, 2014 stod jeg således klar i til at rejse til Malaysia. Mere end 36 timer senere ankom jeg til LASSie (Langkawi Animal Shelter and Sanctuary Foundation). LASSie er en dyreklinik tilknyttet et resort på en lille ø kaldet Langkawi, som ligger i det nordlige Malaysia, lige på grænsen til Thailand. Dyreklinikken har to faste dyrlæger, som begge er fra Malaysia samt to dyrepassere. Klinikken drives stort set derudover af frivillige, som kommer og hjælper til i alt fra 2 uger til måneder. Klinikken huser både patienter i form af de indfødtes kæledyr, men i endnu højere grad alle de vilde katte, som findes på øen. Klinikken åbner hver dag kl. 10.00 og det er mere reglen end undtagelsen, at der står folk udenfor og venter samtidig med, at der er blevet afleveret katte i "hjemløse-buret", som står udenfor. Her afleveres hovedsageligt killinger og hjemløse katte, som de lokale enten ved ikke er steriliserede eller som har øjeninfektioner m.m., som skal undersøges. De lokale sætter stor pris på katte og indleverer derfor kattene, hvis de ser, der er det mindste i vejen med dem. De har dog en anden holdning til lidelse og vi måtte mere end en gang gå frustreret hjem over ejere, som tog deres alvorligt syge dyr med hjem igen. Der er desværre ikke samme lovgivning i Malaysia som herhjemme angående dyrevelfærd og selvom dyrlægen gerne ville, ville det ikke nytte noget at melde dem til politiet. Min første dag på klinikken startede med at jeg mødte kl. 10.00. Jeg var heldig, at to svenske dyrlæger, som også var der som frivillige, var kommet et par dage

I fuld gang med morgenbehandlingerne. Når burene på væggene var fyldt måtte vi bruge gulvet. Her har vi ca. 25 katte indlagt.

forinden, så de kunne stille og roligt sætte mig ind i arbejdsgangen og patienterne. En dag forløber som regel med morgenbehandlinger og -undersøgelser af alle de indlagte katte - der kan være lige fra 15 - 25 katte. Som oftest er det de frivillige, som er ansvarlige for morgenbehandlingerne, da dyrlægerne som regel er travle med konsultationer det meste af formiddagen. Dyrlægerne var virkelig gode til at give ansvar fra sig og var meget lydhøre over for, hvis vi foreslog eller ville diskutere alternativ behandling af dyrene. Det er klart, at ikke alt kan gøres efter bogen på et shelter i Malaysia, hvor økonomien er stram, men med de midler der var, bliver der gået meget op i både hygiejne og korrekt behandling. Jeg havde hjemmefra medbragt både suturer, tenso og vetflex sponsoreret af Kruuse og jeg har ikke tal på, hvor mange gange Dr. Tim udtrykte sin taknemmelighed over dette til mig.

Når vi ud på formiddagen var færdige med at undersøge alle de indlagte dyr, så kunne vi som regel nå en sterilisation/kastration eller to inden frokost. Kattene som opereres er som nævnt vilde katte og fanges på markeder og i landsbyer. Hele projektet er igangsat for at holde bestanden nede. Kattene er meget venligtsindede og det var ikke på noget tidspunkt et problem at indfange dem - det var lige før de selv sprang i burene. Kattene er generelt meget mere tålmodige end herhjemme og finder sig i meget mere. Allerede på min anden dag spurgte Dr. Tim om jeg ikke havde lyst til at sterilisere en kat. Selvfølgelig havde jeg det .. dog havde jeg det lille forbehold, at de på klinikken steriliseres ved flankesnit og jeg kun havde set en enkelt operation dagen før. Det gik dog fint - omend langsomt - og der var kun få komplikationer. Dyrlægerne er utrolig tålmodige på klinikken og går meget op i, at alt foregår korrekt og sterilt, i den grad det kan lade sig gøre, og at man lærer en masse undervejs. På min tredje dag steriliserede jeg og de to andre frivillige svenskere uden dyrlægens tilstedeværelse. Alle eftermiddage er gået med sterilisationer og kastrationer, hvilket har været utrolig lærerigt. Jeg har fået en masse praktisk erfaring og er nu meget mere selvsikker i forbindelse med at skulle operere og sy. Om eftermiddagen inden vi gik

Når der var rigtig mange operationer, måtte vi tage bordenden uden lys og aircon i brug. Bordhøjden passede desværre bedre til asiaterne end skandinaverne.

hjem fik de indlagte katte eftermiddagsbehandlinger og der blev afsluttet de sidste konsultationer. Som regel sluttede dagen mellem kl. 18 og 19, selvom klinikken lukker kl. 18.

Det gav os frivillige en stor grad af frihed at vi "kun" skulle være på klinikken fra 10-18/19 hver dag og samtidig havde 30-60 minutters frokostpause. Til frokost får man malaysisk staff food oppe på resortet og som regel er der også rester til aftensmad. Om aftenen kunne vi hente en lille

Hele det samlede crew uden for klinikken.

tallerken med morgenmad i et af resortets køkkener, så vi kunne spise inden vi mødte næste dag. Jeg fik stillet et lille værelse med en fan til rådighed under mit ophold. Værelset var primitivt, men det havde det vigtigste man havde brug for .. en seng. Badeværelse delte jeg med en ansat på resortet. Ud over os tre frivillige på klinikken var der også frivillige til at tage sig af de hunde og

katte, som lever fast på shelteret. De har omkring 20-25 hunde og endnu flere katte, som skal gås med hver dag. Alle os frivillige og nogle af de ansatte havde en fest og det var ikke mindre end 3 gange om ugen, at vi var ude og få fyraftens-sent-på-natten-drink inde i byen. Der var et utrolig godt sammenhold og det sammenhold var virkelig vigtigt for mit ophold. Det er trods alt nemmere at holde hovedet oppe og være frisk med 3 timers søvn, når man er sammen med ligesindede. Vi havde fri tidligt lørdag og helt fri om søndagen, hvilket vi udnyttede med jetski-ture og scooter-ture rundt på øen.

Hvis man savner hands-on med operationer på skolen eller hvis man bare har lyst til at komme ud og opleve verden, så kan jeg kun anbefale at kontakte LASSie. Jeg havde to uforglemmelige uger, har skabt nogle fantastiske venskaber og har lige siden min hjemrejse drømt om at komme tilbage.

Anderledes rejse til Sortland Nordnorge

Af Monica Hegstad Hansen

Jeg valgte i februar 2014 at tage på et længere praktikophold i Norge, for at udforske nye sider af veterinærfaget, få et intensivt og fokuseret praktikforløb og udvide mit netværk i vores naboland.

Sortland er hjemsted for flere forskellige typer af veterinærpraksis, der sammen dækker et kæmpe landområde med mange små landsbyer og forskellige dyrehold. Byen er hjemsted for; Sortland dyreklinik, Stordyrsveterinærene og Vesterålens fiskehelsetjeneste.

Smådyrsklinikken, Sortland Dyreklinik, er en henvisningsklinik brugt af hele Nordnorge for familiedyr med komplicerede, eller specielt, ortopædiske lidelser. På klinikken er der 4 veterinærer, hvoraf Rune Mikaelsen er en nøgle person, da han er en af Norges bedste ortopædkirurger, og dermed en stor bidrager til de henvisninger klinikken får. Han er samtidig underviser på Norges Veterinærhøjskole, og arbejder derfor i turnus, 14 dage af gangen hvert sted. Klinikken har altid ansvaret for vagten, og er i princippet åbent 24 timer i døgnet for akutte patienter. Dette ansvar varetages igennem et samarbejde med Stordyrsveterinærene, som de deler vagtbyrden med.

Stordyrsveterinærene har tilholdssted i et lille lokale på Vesterålens Landbrugsskole, her mødes de 4 veterinærer hver morgen til en gennemgang af hvad dagen byder på og til uddelegering af opgaver. En stordyrsveterinær i Nordnorge kører over meget store afstande hver dag, da deres klientområde strækker sig over 100 km i hver retning. Derfor prøver de hver morgen at koordinere, så hver dyrlæge skal besøge besætninger der ligger så tæt på hinanden som muligt. Stordyrsveterinærene har ansvar for både heste, køer, svin, fjerkræ, får og geder, så deres daglige arbejdsopgaver er meget varierede.

Vesterålens Fiskehelsetjeneste ledes af en veterinær, men de fleste besætningsbesøg varetages af fiskehelsebionter, som er en specialuddannelse de har i Norge. Deres uddannelse tager 5 år og omfatter alt der er værd at vide om fiskeopdræt - både miljømæssige, biologiske og medicinske aspekter. Når de er færdiguddannede har de samme beføjelser som en veterinær, og kan foretage besætningsbesøg, receptudskrivning og medicinske behandlinger – dog kun til fisk. Denne

uddannelse er mulig i Norge, da lakse- og ørredopdræt er en milliardindustri og højt specialiserede fagpersoner er derfor en nødvendighed.

Under mit ophold nåede jeg at komme i praktik i alle disse 3 former for veterinær praksis.

Jeg startede på smådyrsklinikken hvor jeg gik med til konsultationer og operationer, og fulgte dyrlægenes daglige arbejde og opgaver. De var virkelig gode til at involvere mig i deres tanker og beslutninger, så jeg følte mig både udfordret og nyttig, og blev efterhånden bedt om at; lave præoperative undersøgelser af patienter, udvælge og udregne medicin til præmedicinering og intraoperativ analgesi, lægge venekatetre og tubus, klargøre mig til og assistere ved operationer, overvåge og behandle indlagte patienter, analysere urin-, blod-, og svaberprøver i laboratoriet og bistå ved røntgen- og manipulationsundersøgelser ved den ortopædiske gennemgang af en patient. Alt sammen foregik under kontrollerede forhold hvor dyrlægerne lod mig arbejde selvstændigt, men samtidig havde kontrol med hvad der foregik så jeg ikke lavede fejl og kunne få hjælp når jeg havde behov for det.

Praktikken hos Stordyrsveterinærerne bød på en noget anderledes arbejdsgang end i smådyrsklinikken. De fleste af dagens timer blev brugt på transport mellem gårdene, og man nåede typisk 3-5 besøg på en dag, afhængigt af beliggenheden. I Nordnorge er kvægbesætningerne som jeg forestiller mig de var i Danmark for 20 år siden. Der er små besætninger hvor landmanden har et personligt forhold til den enkelte ko, og det er dyrlægen der varetager al form for behandling og inseminering. Det var ikke unormalt at køerne, udover deres ID-nummer, har et navn, som var det landmanden brugte når han omtalte dem til dyrlægen. Dyrlægerne kastede mig ud i de daglige opgaver, og jeg nåede under mit praktikophold at; rektalundersøge og inseminere køer, afhorne geder og kalve, sy Bühner sutur i et får med vaginal prolaps, vaccinere en hest, lægge gips på en Limousine kalv, stikke i.m. på ko og assistere ved en besværet faring. Alt sammen førstegangserfaringer for mig, da jeg aldrig før har været i stordyrpraktik.

Tredje del af mit praktikophold i Norge foregik hos Vesterålens Fiskehelstetjeneste. Her deltog jeg i dam- og havbrugs besøg, samt et heldags-seminar om vaccinering af fisk. Alle vores besøg var rutine besøg, da der i Norge er krav om mindst 3 af disse om året. Fiskehelsebiologen eller dyrlægen ser på fiskebestandens nøgle tal: vægt, dødelighed, foderforbrug osv. for at se om der her er tegn på sygdom/utrivsel. Bagefter sejler man ud til de store netbure og tjekker dagens døde fisk

(hvis der er nogen), samt tæller lus. De døde fisk obduceres for at finde dødsårsagen, så man kan tilpasse management derefter eller evt. medicinere de resterende fisk. (Medicinsk behandling er dog stort set altid overflødig, udover aflusning)

For mig var alt i denne type veterinær praksis ny viden, og hver dag var derfor en oplevelse.

Alt i alt afsluttede jeg mit praktikophold i Sortland med masser af blod på tanden, og en boosted selvtillid og tro på at jeg nok skal blive dyrlæge en dag. Der er i Sortland gode muligheder for at få en masse meget forskellige erfaringer indenfor veterinærmedicin. Det gode samarbejde og den gode tone mellem byens forskellige veterinære instanser gør det let at variere sit praktikophold, og udnytte dyrlægernes forskellige kontakter med hinanden. Jeg vil til enhver tid anbefale andre studerende at tage i praktik i dette område!

Billede 1 er fra Sortland Dyreklinik, og viser Rune under en rutine operation. Udstyret er i top, og der er altid en anæstesi- og plejeske med under operationerne som står for al monitoreringen.

Billede 2 viser en Nordlandsko. Denne race er en lille, nøjsom type som klarer sig godt i det kolde og bakkede klima i Nordnorge. Deres mælke- og kødproduktion er ikke overvældende, men racen var ved at forsvinde fra Norge, så mange bønder vælger at have nogle stykker for at opretholde bestanden.

Billede 3 viser en lille laks med hæmorrhagisk smolt syndrom. Man kender ikke mekanismerne bag denne sygdom, men mistænker at den kan skyldes problemer i osmoreguleringen, da den ofte forekommer hos yngel der undergår smoltificering for tidligt, dvs. processen hvor fisken omstiller sig fra at leve i ferskvand til saltvand.

3 uger med Sydafrikas truede dyr

Af Sofie Bay Kajberg

Efter 4,5 år på veterinærstudiet så jeg en mulighed for at rejse til Afrika for at arbejde med truede dyrearter. Jeg har gennem hele studietiden haft en interesse for at skulle arbejde med bevarelse af truede dyrearter, herunder både rent praktisk at lære at håndtere og behandle vilde dyr men også

samtidig lære, hvorfor dyrene er truede, og hvad der kan gøres for, at de forskellige arter bevares i naturen.

Jeg begyndte at snakke højt til venner og bekendte om, at jeg ledte efter et sted i Afrika, hvor de havde brug for hjælp og lyst til at lære en veterinærstuderende op i vildtbevarelse. Af uventede veje fik jeg kontakt til "On African Soil", som viste sig at være et bookingbureau, der hjælper folk med at finde "en oplevelse med mening", som de selv beskriver det. Med hjælp af en virkelig hjælpsom ejer af bureauet fandt jeg frem til, at jeg skulle af sted til Hoedspruit Endangered Species Centre (HESC) i Sydafrika, som arbejder med flere forskellige truede dyrearter, herunder specielt geparder. Al planlægning foregik i samarbejde med "On African Soil", som sørgede for alt det praktiske.

Pludselig gik det hele stærkt – jeg fandt mig 2 venner fra studiet, som ville med, og den 29/04-14 stod vi i Hoedspruit. Vi blev hentet af Tabs og Karen, som viste sig at være vores "student coordinators" for de 3 uger.

HESC ligger lidt uden for Hoedspruit og er et stort center, hvor der arbejdes med fredning og bevarelse af nogle af landets truede dyrearter. Primært arbejder de med geparder, men stedet er også hjem for blandt andet servaler, vilde hunde, afrikanske vildkatte, gribbe, næsehorn, karakaler, flere antilopearter, en leopard og skildpadder.

Den første dag på HESC startede vi med en rundvisning på stedet, hvor vi i løbet af rundvisningen fik hilst på de søde ansatte. Nogle af de søde skæbner vi, i løbet af de 3 uger fik arbejdet med, var Cæsar og Sarah, en han- og hunløve der var blevet forladt i vejkanthen efter et spansk cirkus var gået

En af HESC's mange geparder.

konkurs. De havde begge fået fjernet deres kløer og var blevet neutraliserede. Kastrationen af Cæsar havde resulteret i en manglende udvikling af manke og en enorm vækst. Derudover mødte vi næsehornene Dingle Dell og Lion's Den, der var blevet skudt af krybskytter, havde fået skåret hornene af med motorsav og på mirakuløs vis var overlevet.

Efter rundvisningen fik vi set vores hjem for de 3 ugers ophold. Vi var 5 studerende i alt og fik en stor camp for os selv, midt ude i "The Big Five area", så hvis vi ville uden for campen, skulle vi

køres. Ellers var udgang på eget ansvar. Efter de første par nætter, hvor man i mørket var blevet skræmt fra vid og sans af en forbigående giraf, vænnede man sig til alle lydene og brølene.

De 3 uger hos HESC var planlagt, så vi både fik ”hands on” erfaring med dyrene, herunder behandling af syge og pasning af stedets beboere, samt forelæsninger i bevaring, både af dyr, af naturen og biodiversiteten.

Mandag, onsdag og fredag startede dagen kl. 6, hvor vi blev hentet i vores camp og kørt hen til ”the butchery”, hvor vi skulle forberede måltiderne til de store kattedyr. Når vi var færdige med at skære ud og tilføje vitaminer og mineraler til kødet, blev vi kørt tilbage til campen, hvor vi havde 1 time til at vågne lidt mere og spise morgenmad. Bad var der ingen idé i at tage i morgenpausen, da vi kl. 9.00 blev hentet for at bruge formiddagen på at fodre med det nyudskårne kød. Det var beskidt og udfordrende arbejde på den gode måde. Efter frokost skulle vi samle knogler ind fra dyrenes måltid og sørge for at forholdene for dyrene var optimale, herunder deres bure og vandposter.

Tirsdag og torsdag skulle alle de små dyr fodres. Vi startede kl. 7 om morgenen med at skære kød ud, koge æg, hakke grøntsager og derefter køre rundt og fodre og sikre forholdene var i orden. Eftermiddagene disse dage blev brugt på undervisning. Nogle dage fik vi forelæsninger af de ansatte hos HESC omkring forskellige emner inden for fredning og bevarelse af dyr og natur, andre dage havde vi ekskursioner ud til andre centre, eksempelvis Kahmai Reptile Centre. På Kahmai Reptile Centre lærte vi håndtering af og teori om Sydafrikas giftigste, farligste og mest frygtede krybdyr. Det var en virkelig spændende eftermiddag, hvor vi lærte rigtig meget!

Allerede den første dag hos HESC havde et dyr brug for veterinær assistance. Stedets dyrlæge, Dr. Peter Rogers, blev tilkaldt, da et vortesvin havde udviklet 2 store bylder som følge af en slåskamp med en artsfælle. Vi fik lov at assistere og se, hvordan en sådan dagligdagsting behandles: 1) Hydroperoxid til en start for at fjerne den døde hud og alle maddikerne. 2) Klorhexidin for at rense sårene op. 3) Noget der ligner og lugter som tjære, der sikrer at maddikerne ikke kommer igen.

Arbejde med Dr. Peter Roberts, hvor vortesvinets sår renses op.

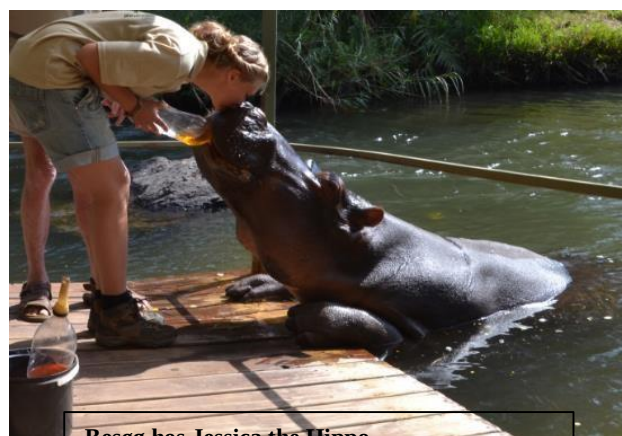
Lion's Denn får skiftet bandage

En anden stor oplevelse vi havde med dyrlægen Dr. Peter Roberts var da Lion's Denn skulle have skiftet bandage efter hornet var blevet skåret af. Værdien af næsehorns horn er på det sorte marked oversteget værdien af guld. Specielt den lille hornbasis, der sidder ned mod næsesinus er særdeles kostbar. Den hyppigste dødsårsag for næsehornene er ikke det, at krybskytterne skyder dem, men at næsehornene dør grundet blodmangel, da krybskytterne graver ned i sinus og efterlader et krater af et sår. Lion's Denn var heldig og blev fundet inden hun døde af blodmangel. Siden august 2013 havde Dr. Peter Robert hver anden uge skiftet forbinding, og nu i maj 2014 var helingen snart slut. Der var blevet dannet utrolig flot granulationsvæv. Forbindingen blev beskyttet af et lag gips og en metalplade, som blev skruet fast.

En eftermiddag var der aftalt tur til ProTrack, en privat anti-kybskytteri forening, hvor frivillige blev uddannet til en form for soldater, der skal patruljere reservater og opspore krybskyttere. Det var den største øjenåbner nogensinde. Jeg vidste godt, at krybskytteri er et stort problem, men jeg havde ingen anelse om, at det var i så stort et omfang. Man mener, at næsehornet er udryddet om 2 år, hvis der ikke sker nogen ændringer i den Sydafrikanske politik. Det samme med løverne, hvor der dræbes endnu flere end næsehorn grundet interesse for deres knogler og organer.

I weekenderne have vi fri enten lørdag eller søndag, hvor vi kunne vælge at tage på udflugt. Vi var blandt andet på tur ud til Jessica the Hippo, som er kendt for at bo sammen med et ægtepar i deres hus, dagstur til Kruger Nationalpark og game drives i forskellige reservater.

Den vildeste oplevelse i løbet af de 3 uger var Gertjie. Gertjie var en 110 kg tung og 3 måneder

Besøg hos Jessica the Hippo.

gammel næsehornsunge, som kom til HESC i starten af maj, da man havde fundet ham liggende ved siden af sin døde mor, der var blevet skudt af krybskytter. Vi fik til job at skulle passe Gertjie på skift døgnet rundt. Hver nat skiftedes vi til at sove sammen med ham og fodre ham hver 3. time.

Gertjie er, efter vi er taget hjem, blevet en lille filmstjerne og bliver forhåbentlig en rollefigur i kampen mod krybskytteri for at gøre omverden opmærksom på, hvor stort problemet egentlig er.

Jeg havde den fedeste oplevelse i de 3 uger i Sydafrika, hvor jeg lærte en masse, jeg ikke vil være foruden. Gennem deltagelse i den daglige gang hos HESC opnåede jeg uvurderlig viden og erfaring inden for fredning og bevarelse, både af dyr og af naturen. Jeg kan kun anbefale at rejse til Sydafrika og arbejde med truede dyr!

Natbesøg hos lille Gertjie.

På externship eventyr i USA

Af Natacha Muderspach

Min rejse i USA startede halvandet år før jeg tog afsted, da jeg ansøgte om at komme til UC Davis, i foråret 2014. Jeg vidste at jeg ville tilbringe 6 måneder i USA, og gik i gang med at lede efter externships, udelukkende på hestehospitaler, blandt private klinikker og universitets hospitaler.

Mine 6 måneder kom til at se således ud: Idaho Equine Hospital, IEH, 4uger, UC Davis 4uger, Reata Equine Hospital, REH, 2uger, Peninsula Equine Medical Center, PenEq, 2uger, Alamo Pintado, 3,5uge, DVM Alex Emerson, 2,5uge.

Visum til USA blev næste projekt. For at kunne blive længere end de 90 dage ESTA tillader, og valgte jeg at søge B1/B2 visum, der tillader turisme, samt besøg og observation af steder. Ulempen er, at man ikke ved hvor længe man får visum til, før man har været igennem et nervepirrende

interview af lufthavnspersonalet i non-immigration, i USA. Efter en times interview og yderligere ventetid mens de indbyrdes diskuterede min sag, lod de mig komme ind, med visum til 6 måneder.

Jeg havde hørt og læst så mange gode oplevelser, folk haft med deres externships i USA, og blev derfor noget skuffet, da jeg oplevede at flere af dyrlægerne virkede helt uinteresserede i at have studerende med, og behandlede mig som luft, med mindre de manglede hjælp til praktiske gøremål. Jeg havde forventet at blive inddraget som studerende, om ikke andet så teoretisk, men oplevede en kølig og afventende kultur. Efter at have taget en snak med dem, ændrede det sig heldigvis, og de viste sig fra en mere venlig side, tog sig tid til at inddrage mig i faglige debatter. Det opvejede arbejdstiden fra 7morgen – 11aften, med to tjek igen i løbet af natten. Jeg var heldig at deltage på et endags kursus med en anæstesiolog, fik lov til at ilægge næsesvælgsonde adskillige gange, og fik lov at aflive en hest, en trist ting, men dog noget jeg værdsætter før jeg står alene med en ejer.

Opholdet på UC Davis var intet mindre end fantastisk. Jeg fulgte Equine Medicine rotationen i 2 uger, der bød på interessante samlinger om morgenen, med diskussioner af patienterne, indlagte lektioner i de selvvalgte emner, hæmatologi og cardiologi, lærerige stuegange, og mange neurologi, øje og tandcases, foruden grand rounds om torsdagen, hvor to studerende uddybende præsenterede en spændende case hver. Jeg synes det er genialt at man som studerende bliver tildelt nogle patienter, og så har ansvaret for at tjekke dem op før kl 8 om morgenen, og behandle dem efter kl 18 om aftenen, og skrive hjemsendelsesbrev og elektronisk journal. Det betyder godt nok at dagen starter mellem 6.30 -7.00morgen, og slutter ved 8aften, men man er virkelig en vigtig del af hospitalet, og bliver betragtet som sådan, og samtidig bliver det sikret at man har forstået de enkelte cases. Herefter fulgte jeg Equine Surgery rotationen i 2 uger, der bød på en ekskursion til en fuldblods farm, med 400 avlshopper, hvor vi studerende ilagde venekateter på 11 føl, hjalp med induktion, suturerede efter kirurgerne havde foretaget periostal stripping, og hjalp med opvågning. Derudover så vi mange halte heste, handelseundersøgelser og operationer, foruden interessante stuegange. Davis er desuden er super fed by, med masser at lave, hvis man har tid ind i mellem hospitalet. Der er salsa, country line dance, yoga, acroyoga, klatring, forskellige sport, hyggeligt byliv, masser musik, fantastiske mennesker fra hele verden og en kort togtur væk ligger Sacramento og, i den modsatte retning, San Francisco. Via den liste Judy Wall sender over udlejere, fandt jeg Pam, en rigtig sød ældre dame, der lånte mig sin cykel, og blot bor 3 mil fra VMTH.

På REH, der er en privat praksis, var alle enormt søde, og dyrlægerne var meget interesserede i at lære fra sig. Arbejdet varierede mellem undersøgelser på hospitalet, og være med i udkørende praksis. Ud over at se en hel del haltheds diagnostik, og reproduktion fik jeg set meget af det basale sundhedstjek, tandraspninger og vaccinationer, og fik bl.a. lov til at raspe tænder. Tandraspning her er noget helt andet end hvad der undervises i på skolen, der bliver virkelig filet meget mere af tænderne, og foretaget bit seats. Jeg fik set en del kasterationer, der her foregår liggende på en plæne. Hesten kastes med ketamin, og bagbenene bindes op, og herefter har dyrlægen god arbejdsro, plads og god arbejdsstilling. Texas er en spændende stat at opleve. Der er masser af rodeoer, cowboys, country musik, accent og ægte honky-tonks.

Liggende kastration som man gør det i USA, i Texas sågar inde mellem de andre hingste, REH.

PenEq er hovedsageligt sportshorse medicine, og to af de tre dyrlæger er ISELP certificerede, så jeg fik derfor set en masse orthopædi. Alle her var også utrolig søde og interesserede i at undervise. Med min store interesse for orthopædi var det derfor helt fantastisk at være med på sidelinien, og derved videreudvikle evnen til at se haltheder, samt viden om diagnostik og behandling. Jeg fik lov at ilægge venekatetre, lægge nerveblokade, tage røntgenbilleder og fik undervisning i ultralydsscanning af hesteben. Det lægger lidt langt fra indkøbs muligheder, men de to interns er flinke til at give et lift. Dog fik vi travlt mens jeg var der, og den ene uge bød på arbejde fra 8 morgen til 6aften, og igen fra 7aften hvor kolikheste kom ind, og gik i operation til 2-4morgen. Det minimerede indkøb, men til gengæld lærte jeg så meget mere. PenEq ligger en kort togtur fra San Francisco, der absolut kan anbefales at opleve, når der ikke er så travlt i weekenden.

Opholdet på Alamo Pintado blev nok det mest travle ophold. Med 9 dyrlæger og 5 interns og konstant mangel på bokse til nyankomne patienter, trods de over 70 bokse på stedet, og rigtig meget emergency arbejde aften og nat, varede dagene ofte fra 7morgen til mellem 1 og 4morgen. Emergency arbejdet bestod af kolikudredninger, kolik operationer, rektaludrivninger, læsioner, og meget andet. Hospitalet har mange avancerede modaliteter som Scintigrafi, stående og liggende MRI, hyperbaric chamber og en pool til genoptræning af væddeløbsheste. De har et meget bredt spænd af patienter, fra væddeløbsheste, til dressur, spring, western og distance sportsheste og -ponier, til pensionerede heste og hygge heste. Der foretages alt fra almindelige til ekstremt avancerede procedure, som påsætning af protese, på en værdigfuld avlshingst. Alt sammen er med til at give fantastiske muligheder for at se en masse forskelligt, inden for medicinske udredninger, billeddiagnostik, operationer og anæstesi, halthedsdiagnostik og genoptræning. Alle er desuden utrolig søde, og ud over at føle sig velkommen, føler man sig som en vigtig del af et engageret team.

Ultralydsscanning af hesteben, som del af halthedsudredning på PenEq

Mit ophold hos den selvstændige dyrlæge Alex Emerson, der udelukkende kigger på sportsheste, blev aftalt gennem en fælles bekendt, og for mig med interesse i sportshorse medicin blev det fantastisk. Vi så mange haltheder hver dag, sammen med almene orthopædi tjek. Jeg fik desuden hands on undervisning i at lægge nerveblokader, tage røntgen, og foretage ultralydsscanning af ben. Alex arbejder ud fra sin bil, og kører rundt til forskellige større stævner, mens jeg var der var vi i the Horsepark i Lexington, og i Chicago. Ud over at det er interessant at se stævnerne, så er det meget interessant at se samarbejdet mellem dyrlæge, træner og hest til stævnerne.

Mine 6 forskellige externship, og lidt ferie gik utrolig stærkt. Jeg har været på meget forskellige steder, og set mange forskellige cases, og udredninger af cases, fået hands on undervisning, fået rigtig gode kontakter, værdifulde oplevelser og en masse fantastiske venskaber. Jeg kan kun anbefale at tage af sted, og gerne til flere forskellige steder, og vil varmt anbefale at have tid til at være turist, hvilket bedst lader sig gøre inden og efter ophold, da der sjældent er tid under et ophold.

Gadehunde i Portugal- DOP og Cantinho da Milu

Af Anne Sofie Frost Andersen

Lørdag d. 28/6-14 rejste jeg fra København til Lissabon for at bruge de kommende godt 2 uger på et internat for gadehunde, som går under navnet Cantinho da Milu, beliggende et stykke udenfor Lissabon. Selv om turen til Lissabon var kort, havde der været både fly-forsinkelser og problemer med flyafgangene, og jeg var kommet af sted en dag senere end planlagt, så jeg var forholdsvis lettet, da jeg endelig kom derved.

Allerede i februar 2014 havde jeg taget kontakt til foreningen DOP (Dogs of Portugal). Deres danske afdeling hjalp mig med at komme i kontakt med internatet i Portugal, som har en kontaktperson for udenlandske frivillige tilknyttet. Jeg fik hurtigt bestilt flybilletten mens Gosia (Kontaktpersonen men også aktiv frivillig på internatet) fik booket hotellet for mig.

Selve internatet, er som navnet fortæller, opstartet og ejet af en portugisisk kvinde ved navnet Milu (Cantinho da Milu betyder Milu's hjørne på portugisisk). Milu har i mange år hjulpet gadehunde i Portugal og i 2008 købte hun den kæmpe store grund hvor internatet den dag idag ligger. I 2011 etablerede hun sammen med DOP, en non-profit organisation til fordel for forladte dyr (hovedsageligt hunde). I dag er der over 450 hunde på selve internatet og derudover har Milu selv et sted mellem 50-100 hunde i sit hjem! I Portugal er forholdet til kæledyr stadig meget anderledes end vi kender det i Nordeuropa og konceptet med lænkehunde er stadig meget udbredt og mange hunde bliver smidt på gaden, hvis familien enten bliver træt af den, eller hunden bliver syg og behandlingskrævende. Milu's ønske med internatet er hovedsageligt at tage disse gadehunde ind på internatet og bl.a. at neutralisere og behandle dem, og herefter forsøge at adoptere dem til nye kærlige familier, og ellers samtidig give dem det bedste liv i den tid de er på internatet. Først og fremmest går adoptionerne til familier i Portugal men efterhånden bliver en del af hundene (og de få katte der også er) i høj grad sendt til Nordeuropa, her hovedsageligt Skandinavien, Tyskland og England hvor der er i alle disse lande er afdelinger af frivillige fra DOP som er klar til at hjælpe med at få hundene ud til deres nye familier.

Mig med "Anna Sofia" – en ung drægtig tæve jeg var med til at sterilisere og herefter blev hun "opkaldt" efter mig.

Jeg ankom om formiddagen lørdag den 28/6-14 hvor jeg blev hentet af Gosia i lufthaven hvorefter vi kørte ud til et supermarked så jeg kunne handle ind til de næste 14 dage (Internatet ligger "in the middle of nowhere" og der er ingen muligheder for at handle ind lige i nærheden så alt hvad man får brug for, skal købes ind den første dag). Herefter kørte vi til internatet og første dag gik i høj grad med at blive vist rundt på det meget store internat og ellers møde en masse af de andre frivillige (som hovedsageligt er på internatet i weekenden) og selvfølgelig alle hundene. Det hele

virkede meget overvældene og internatet er meget stort og kan virke uoverskueligt med næsten 500 hunde. Men der er overraskende godt styr på alting og Milu og de faste frivillige kender stort set alle hundene ved navn (og ja alle 450 har navne!) og det var sjældent at man fandt en syg hund som de ikke allerede var klar over, og som enten havde været eller var i behandling. Alle hundenes billeder hænger på en tavle i klinikken hvor man også ser vaccine-status. Der gik heller ikke lang tid før man fik indblik i de mere eksotiske sygdomme som de kæmper med dernede og som vi stort set ikke ser i Danmark. Mange hunde lider af leishmania, ehrlichiosis, babesia samt dirofilaris immitis og især hundene med Leishmania er lette at kende med deres markante hudproblemer og væggtab.

Den følgende dag var det "puppy day" på internatet hvor formålet med dagen var at få en masse mennesker ud og adoptere nogle af alle hvalpene på internatet. Der var derfor en del aktiviteter og ting der skulle ordnes og som jeg hjalp til med. I løbet af dagen blev det dog også til sårbehandling (efter et mindre hundeslagsmål) samt flere kliniske undersøgelser af nogle af de ældre hunde på internatet, så allerede den første dag var der mulighed for at bruge sine dyrlægeevner så det var alt i alt en rigtig god dag at komme i gang med det hele og lære internatet at kende.

Arbejdet som frivillig dyrlægestuderende på internatet er meget varieret fra dag til dag og afhænger i stor grad også at man selv tager initiativ til nogle opgaver, da man kan være meget overladt til sig selv. Dyrlægen er på klinikken 3 dage om ugen og de dage han var der, fulgte jeg ham og assisterede ham i alt fra kirurgi til vaccinationer og sårbehandlinger og alt hvad der ellers kunne komme mere eller mindre akut i løbet af dagen.

Ugens andre dage gik bl.a. med badning af hundene med hudlidelser – især Leishmania-hundene fik specielle medicinske bade for deres hudproblemer – og ellers var negleklip, ørerens og

sårbehandlinger/forbindingsskift en stor del af hverdagen. Udover det skulle jeg tage mig af de akutte ting der kunne opstå i løbet af dagen. Hvilket kunne være alt fra epileptiske anfald, til bid og andre traumer hundene kunne pådrage sig og som skulle renses og syes.

I min sidste uge på internatet kom der også 2 canadiske dyrlægestuderende som havde et planlagt projekt i at kortlægge hvor stor en procentdel af hundene på internatet der havde *Dirofilaria immitis*. Dette indebar bl.a. at de skulle tage et stort antal blodprøver på en del af hundene, og de fik hurtigt mig med i projektet så det hele gik lidt hurtigere når man var 3 til at skiftes til at tage blodprøver, farve samt mikroskopere.

Blodprøvetagning til *Dirofilaria immitis* projekt

Mit ophold på Cantinho de Milu har uden tvivl været en kæmpe oplevelse og det er helt fantastisk at se hvad Milu har bygget op på så kort tid og det har virkelig været enestående at være en del af det. Portugal har helt sikkert langt igen når det kommer til at opbygge ordentlige forhold for deres gadehunde, men med et sted som Cantinho de Milu er der i hvert fald håb for de dyr der er så heldige at få en chance til.

Til slut vil jeg sige at kun kan opfordre andre dyrlægestuderende til at komme ud og bruge deres evner et sted hvor der virkelig er brug for det og hvor de sætter stor pris på din indsats. Det er ikke første gang, men bestemt heller ikke sidste gang jeg vælger at bruge min ferie på at arbejde frivilligt på et internat i udlandet.

Kvægtur til Slovakiet

Af Mie Elisabeth Nielsen og Marie Dige Søgaard.

Da vi begge har interesse for kvæg, havde vi igennem længere tid, snakket om et udlandsophold med fokus på produktionsdyr. Gennem en veninde fra en af de ældre årgange på veterinærstudiet hørte vi om Dan Slovakia. Dan Slovakia er et landbrugsfirma, der er specialiseret i malkekvægsproduktion, svineproduktion og afgrøder. Det er en danskejet besætning, der omfatter 1750 malkekvæg, 6700 søer, 5500 hektar jord og 200 ansatte. Vi kontaktede Mogens Hansen, som er bestyrelsesformand og medejer, og fik planlagt et ophold i malkekvægsproduktionen i sommeren 2014.

Opholdet startede den 29 juni 2014. Vi fløj til Wien, hvor vi blev hentet af driftslederen af malkekvægsproduktionen. På køreturen fra Wien til Velky Meder, som varede 2 timer, fik vi en god introduktion til området samt produktionsforholdene i landet. Allerede på daværende tidspunkt blev det klart, at man gjorde tingene noget anderledes end i Danmark. Blandt andet rådede Dan Slovakia over 2 egne dyrlæger, som også varetog de daglige behandlinger og generelt tilsyn af dyrene. Vi blev indlogeret i en lille lejlighed, som lå 3 km fra farmen. Det var Dan Slovakia selv, der tilbød boligen, hvilket udviser den store gæstfrihed, de og især Mogens udbyder.

Den efterfølgende morgen mødte vi på arbejde kl. 5.00. Hurtigt fik vi indtryk af, hvor stor produktionen var i forhold til, hvad man ofte er vant til i Danmark.

Dog var hygiejnen og staldforholdene i kvægproduktionen ikke imponerende. Dette indikeredes blandt andet af en opgørelse, vi så af deres mastitis patogener, hvor det fremgik tydeligt, at der var tale om miljø agens.

Malkningen foregik i malkegrav med plads til 48 køer ad gangen, og var bemandet af 4-5 mand i døgndrift! Hver medarbejder havde deres ansvarsområde. Blandt andet havde 2 mand ansvaret for de ca. 250 kalve, som stod udenfor i kalvehytter. Sammen med ”den unge dyrlæge” Roby tilså og behandlede vi dagligt kalvene for diverse lidelser såsom lungebetændelse og diarre. Vores indtryk var, at man i på farmen ikke havde så faste procedurer og

Gennemgang og behandling af dagens kalve

systematikker for deres behandlinger. Der blev eksempelvis behandlet med tetracyklin som førstevalg mod diarre, hvor agens ikke var dyrket forinden. En anden ting, vi oplevede i kalveområdet, var deres afhorningsprocedurer. Der anvendtes ætsende pasta, som ikke er lovligt i Danmark. Det er ekstremt nemt og effektivt, at anvende, men kalvene blev meget irriterede i hornområdet, og knubbede sig op ad tremmerne. Ligeledes så man blandt malkekvæget flere ”smuttere” end det er tilfældet herhjemme. Men det er nu engang sådan man har valgt at gøre det i besætningen, og det er lovligt i Slovakiet.

Kl. 6 hver morgen startede vi ud med kliniske undersøgelser og behandling af de dyr, der var blevet sorteret fra grundet forhøjet temperatur. Vi vurderer, at med denne systematiske og grundige tilgang, findes dyrene i det tidlige stadie i deres sygdomsforløb. Dermed kan der sættes ind rettidigt med behandling inden man oplever for store tab i produktionen. Proceduren var at hver mandag og onsdag, var det ”freshcows”/nykælverne og tirsdag og torsdag, kvierne, der var i fokus. Dyrene med forhøjet temperatur, fik en blå halmbånd på fangegitteret, og så var det ellers op til os at stille diagnose. Vi lavede en systematisk klinisk undersøgelse af de

Nykælverne klar til undersøgelse.

Mie behandler koen for metritis, efter undersøgelsen af nykælverne

udvalgte køer og diagnosticerede blandt andet; mastitis, metritis, ketose, pericarditis, løbedrejning og mælkefeber. Vi berettede til dyrlægen hvad vi havde fundet og gav en mulig diagnose. Efterfølgende udførte vi, under supervision, behandlingerne. Det var meget lærerigt at nå igennem mange dyr på en dag, hvilket gav en masse praktisk erfaring og systematik. Vi havde meget ”frie tøjler” og der var tid til at snakke diagnoser og behandlinger igennem med dyrlægen.

To dage i ugen havde farmen en procedure med drægtighedsundersøgelse. Den ene dag tog vi med ”den

ældre dyrlæge” Jozsef til en farm i nærheden, hvor kvier tilhørende Dan Slovakia, var opstaldet. Det gav os mulighed for at drægtighedsundersøge, samt hjælpe med behandling af de kvier, som endnu ikke var drægtige. Ligeledes her fik man en masse ”hands on”. Foruden rektalundersøgelse anvendtes på farmen ultralydsscannere til tidlig drægtighedsbestemmelse. Da disse vinder mere og mere indpas i Danmark, var det rigtigt fint, at se denne metode demonstreret.

Dette var vores første møde med Jozsef, som vi fik en masse glæde af, da han gerne vil lære fra sig, både i form af veterinær faglige emner og områdets samt landets historie. Han tog os blandt andet med på sight seeing i hans 30 år gamle, lille skoda, som han også brugte som praksisbil. Egentligt havde han en nyere bil derhjemme, men den gamle kunne jo stadig.

Dan Slovakia opfordrede os til at se deres svineproduktion. Inden vi kom ind i stalden gik alle i bad, og fik deres tøj på – til og med undertøjet. Laszlo, som var driftsleder for svinene viste os rundt i de flotte sostalde. Det hele var top moderniseret med gode klimaanlæg, høj hygiejne og generelt utroligt pæne dyr. Vi var meget imponerede over standarten, og det fremgik tydeligt hvor veldrevet produktionen var! I modsætning til malkekvægsbesætningen oplevede vi en ret dansk-præget produktion – endda et højere niveau end dansk gennemsnit, hvis nøgletal også var sammenlignelige hermed.

Billeder siger mere end ord...

Ko i krise.

På daværende tidspunkt havde farmen 6700 søer, og havde planer om at udvide til 9000 søer pr. 1 september. I sammenhæng hermed havde man bestemt, at lukke malkekvægsafdelingen, og udelukkende fokusere på svinene.

Det, at være i udlandet, og se ”noget andet” end herhjemme, er helt specielt. Det er noget der bestemt skal opleves, og vi kan kun anbefale det! Det går aldrig helt som man forventer, og man får en masse sjove og anderledes oplevelser, som man aldrig vil glemme.

Spændende tur til Grønland

Af Ane Laursen Dahlkilde

Da jeg startede på studiet tænkte jeg at der var masser af tid til at komme i praktik forskellige steder i verden og hvor ville det være spændende at prøve en masse forskelligt. Men pludselig var der gået 1,5 år af studiet uden at jeg var kommet nogle steder. Så omkring jul 2013 besluttede jeg mig for at gøre noget mere seriøst ved det. Jeg overvejede mange forskellige senarier, da jeg endnu ikke er fast besluttet på hvilken retning mit dyrlægefag skal tage når jeg er færdiguddannet. Jeg overvejede wildlife i Afrika eller Sydamerika, evt. en tur til USA eller Australien. Men efter mange overvejelser tænkte jeg på hvor mange gange jeg har hørt om problematikken om manglende dyrlæge i Grønland. Det var noget jeg ville undersøge nærmere.

Jeg er uddannet veterinærsygeplejerske (VSP) inden jeg startede på dyrlægestudiet, så jeg tog kontakt til en VSP, Madeleine, som jeg er uddannet sammen med. Hun bor pt. i Nuuk, Grønland hvor hun arbejder som projektleder for hunde- og kattehold ved Sermersooq kommune.

Vi snakkede om at jeg havde mulighed for at komme i praktik ved kommunen, hvormed jeg ville skulle følge hundeinspektøren, hundefangeren, afholde vaccinationsdage og meget andet.

Derudover talte vi om deres problem med manglende dyrlæge og hun hjalp mig med at komme i kontakt med forskellige frivillige organisationer i Nuuk.

Jeg fik bla.. kontakt til Nuummi Uumasut, der er en forholdsvis ny forening og samarbejdspartner med kommunen, hvis hovedformål var at få en dyrlæge fast til Grønland. De fortalte at de arbejdede på at få en dyrlæge til Grønland, og at de var meget interesseret i at få en praktikant nogle uger hen over sommeren. I foråret 2014 startede dyrlæge Jennifer Andersen som den eneste praktiserende smådyrslæge i Grønland. Klinikens åbningstider ville være 3 dage om ugen, hvilket var perfekt, da jeg dermed ville have mulighed for at have praktik i flere kommunens organer.

Arbejdet på klinikken

Jeg rejste til Grønland og startede første dag på klinikken. Jeg blev taget rigtig godt imod, og det viste sig at der var 2 andre dyrlægestuderende her fra Danmark der også var deroppe. Det var kommet en uge forinden og skulle være der en uge mere. Klinikken bliver drevet af frivillige kræfter, hvorfor der var mange forskellige mennesker der havde en daglig gang på klinikken.

En typisk dag på klinikken gik med vaccinationer, undersøgelser, urinprøve, behandling, såroprensning osv. Meget lig en dansk smådyrsklinik. Udover de planlagte besøg var der også vagtdyr læge, og jeg oplevede også at blive kaldt ind udenfor almindelig åbningstid.

Dagene var som sagt meget alsidige og jeg var bla med til alt fra et flækket skjold på en skildpadde, genoptræning af gigtpatient, en undulat vi måtte give krave på for ikke at plukke i et sår mm. Klinikken var meget ny og ikke så veludstyret som vi er vant til hjemmefra. Men befolkningen i Grønland er vant til at de ikke har alt lige ved hånden, og at skulle vente på en bestilling fra Danmark er hverdag for dem.

Meget tålmodige mennesker.

Tandekstraktion af gravhund ved den lokale tandlæge

Men klinikken havde de mest nødvendige ting, og hvis der manglede noget, fandt man som regel en løsning. F.eks. kom der en hund med en flækket tand, men da klinikken ingen røntgenmulighed har og ej heller værktøj til en evt. tandekstraktion, tog vi kontakt til den lokale tandlæge. De ville gerne hjælpe. Vi dyrlægestuderende blev sat til at gøre alt klar til hunden og udregne farmaka som skulle medbringes og også udleveres. Det kan være en udfordring at få det hele til at

passe sammen, men meget lærerigt. Jeg havde netop afsluttet speciel farmakologi, men når det pludselig skal bruges i praksis bliver ens viden sat lidt på prøve.

Ellers gik dagene som sagt med "almindelige" behandlinger som på enhver anden smådyrsklinik. Det er bare som om intet er almindeligt i Grønland.

Jeg havde netop afsluttet 2. År på studiet da jeg var af sted, så var spændt på hvor meget jeg ville lære deroppe. Men jeg fik lært rigtig meget på et basalt niveau. Dyrlægen var meget dygtig og villig til at lære fra sig og jeg fik lov at foretage egne vaccinationer efter en meget grundig gennemgang af hele dyret. Det var f.eks. en rigtig god øvelse i at finde alle de superficielle lymfeknuder og udføre en generel klinisk undersøgelse.

Skildpadde med det brækkede skjold.

Derudover fik jeg lov at lave en kastration på en hanhund. Det var meget stort og grænseoverskridende når man nærmest aldrig har haft en skalpel i hånden før. Men jeg havde læst godt på det og forberedt mig, og dyrlægen havde lavet en ”prøve” kastration hvor jeg fik prøvet hele proceduren af inden. Så med kyndig vejledning gik hunden derfra med to færre testikler. Dog vil jeg mene at der er plads til forbedring, men det var en meget lærerig oplevelse ☺

Arbejdet ved kommunen

Når jeg ikke arbejdede på klinikken, var mine arbejdsdage meget varierende. Det var spændende at lære reglerne omkring import/export, hold af hund og kat, vaccinationer og meget andet.

Det kan være svært helt at forstå hvordan det hele hænger sammen deroppe, men jeg fik et rigtig godt indblik i det i løbet af de 2 uger jeg var i Nuuk. Grønlandernes viden om og forhold til dyr og især hunde er meget speciel og anderledes end i Danmark.

Grønland er delt op i hundeslædedistrikter og ikke-hundeslædedistrikter. I hundeslædedistrikterne er det forbudt at holde andre hunde end slædehunde. Udenfor slædehundedistrikterne må man slet ikke have slædehunde. Reglerne er der blandt andet for at sikre at der ikke sker raceblanding.

Nuuk er udenfor slædehundedistrikterne, og befolkningen har masser af kæledyr, men Sermersooq kommune dækker over et stort område, og indeholder både distrikter med og uden slædehunde. Dette gør sagsbehandling og arbejdsgangen meget kompleks og giver en del udfordringer i kommunens arbejde.

Jeg var blandt andet med til at udarbejde skrivelser og vejledninger til udsendelse omkring vaccination og lov omkring hundehold. Man skal nemlig have tilladelse fra kommunen for at holde kæledyr i Nuuk. Og derudover er det lovpligtigt at alle hunde og katte er vaccineret, især Rabies vaccination er vigtigt, fordi der er rabies i den vilde fauna i Grønland.

Det ligger et stort arbejde i at holde styr på dette, og udstede tilladelser + lovpligtige ”dog-tags” til halsbånd, så hundefangeren kan se at dyret er lovligt og vaccineret.

Det kan godt lyde lidt langhåret og kedeligt med al det papirarbejde, men jeg synes det var rigtig spændende at opleve en anden del af dyrlægeverdenen, end som praktiserende dyrlæge. Der er jo rigtig mange jobs for os som ikke kun handler om at behandle folks dyr.

Det er også lovpligt at holde hunde i snor i Nuuk, og hunde der ikke holdes i snor i tæt bebyggelse skal indfanges af hundefangeren og evt. aflives hvis dyret ikke har en ejer (eller er registreret).

Jeg tilbragte nogle dage med hundefangeren på afpatruljering og var med til både at indfange og

aflive hunde og katte. Ikke det sjoveste job i verden, men en nødvendighed, og meget lærerigt.

Indfangning og aflivning af vildkatte.

Kommunen har en samarbejdsaftale med en forening i Nuuk der hedder ”Dyrenes Venner” som har internats mulighed for dyr der indfanges, mens dyrene fremlyses for at finde en evt. ejer.

Her har der tidligere været dyreklinik, og lokalerne bruges f.eks. også til afholdelse af vaccinationsdag, hvilket jeg også var med til.

Livet i Grønland

Grønland er et helt fantastisk land. Det er meget anderledes og alligevel så dansk. Alle taler Dansk i de store byer, og særligt i Nuuk er der rigtig mange danskere. Hvis man kommer ud i de mindre byer og bygder kan det være svært at klare sig uden en tolk.

Mange af varerne og butikkerne er de samme som vi kender hjemmefra, men der er naturligvis også en masse nyt og spændende at købe, spise, opleve osv når man ikke lige er i praktik. Naturen er unik og helt fantastisk og SKAL opleves. Jeg havde en enkelt fridag mens jeg var i Nuuk som jeg brugte på at tage ud og sejle og fiske. Ellers havde jeg selvfølgelig fri hver aften og oplevede byen, nattelivet, maden, restauranterne, den gamle bydel, cirkussøen, vandring i fjeldene og en masse andet. Det har været en helt igennem fantastisk oplevelse.

En måned i Sydafrika – Kwantu Game Reserve

Af Agnete Rønnow

At få mulighed for at arbejde med savannens store, vilde dyr er en drøm, jeg har haft i lang tid. Nu da jeg læser til dyrlæge, kunne drømmen endelig blive en realitet, så da pengene var skrabet sammen og turen planlagt, var jeg mere end klar til at drage sydpå til den sydafrikanske vinter. Nærmere destination var Kwantu Game Reserve tæt på den sydlige kyst, placeret en times kørsel fra Port Elizabeth.

Zulu, Rerservatets alfahan

Efter godt 22 timer på diverse fly, landede jeg endelig i Port Elizabeth lufthavn, hvor jeg blev samlet op med en stor gruppe frivillige, der skulle ud for at arbejde i reservatet med bæredygtighed og naturbevaring. Reservatet viste sig at være placeret langt fra det meste, og var langt større end jeg havde forestillet mig. Vi blev indlogeret i selve reservatet i store sovesale med meget fine faciliteter. Området vi boede i var som et hel lille samfund med en lokal købmand, huse hvor arbejderne boede, områder for de frivillige og praktikanter, og ikke mindst et hotel for turister. Alle dagens måltider blev serveret i vores store spisestue, og var både varieret og tog hensyn til eventuelle vegetarer.

Hverdagen startede kl. 7.30 hvor alle frivillige og praktikanter startede første aktivitet inden morgenmad. Første aktivitet for mit vedkommende var altid i følge med de frivillige på stedet, og kunne involvere alt muligt lige fra at fodre de store katte til at arbejde i selve reservatet med at plante træer.

Efter morgenmad startede min egentlige praktik hos dyrlægen Michael. De første to uger havde dyrlægen hver dag en times oplæg om wildlife og naturbevaring, og herefter ville hans anden praktikant og jeg følge ham rundt i rehabiliteringscenteret for at tilse dyrene. I

rehabiliteringscenteret var der et væld af løver, og stedet brugte særligt meget tid på at avle og videreformidle den sjældne hvide løve. Desuden var der geparder og sågar tigere. Alle kattene var i rehabiliteringscenteret med henblik på i sidste ende at blive sat fri i et reservat eller en nationalpark. For tigerens vedkommende var ideen at få dem formidlet til Indien. Dyrlægens opgave her var, at iagttage dyrenes sundhedstilstand, og i fald denne ikke var i orden, at interagere. De dage hvor intet hændte, brugte han tid på at lave cases til os mens vi gik rundt, så vi stadig fik noget lærerigt ud af runderingen. Herefter ville vi gå en runde i stedets farm, hvor der var kaniner, gæs, heste og får, samt mere eksotiske dyr som aber og fugle fra Sydamerika. Under mit ophold havde vi særligt meget arbejde med fårene. Blandt andet fik jeg syn for klovspalteforrådnelse og heftige flåtangreb, og hjalp til med både beskæring af klove og parasitbehandling med Ivermectin.

Efter frokost tog vi næsten hver dag til stedets elefantpark. Her var fire store elefanter, hvoraf matriakken havde en stor absces på venstre forben. Dyr lægen mente at denne var kommet som følge af en tumor, og han planlægger at fjerne tumoren snarest. Vores daglige arbejde med elefanten bestod i at presse pus ud af abscessen, samt sterilisere såret og fjerne dødt væv.

I elefantparken var også en mindre besætning af tyre og tyrekalve, som vi tilså hver dag. Her behandlede vi alt fra brækkede ben til øjeninfektioner.

Hver dag sluttede med at jeg skrev rapport over dagen, både for hvad jeg havde set i løbet af dagen, men også hvilke cases vi havde diskuteret.

Elefanten Marula med absces, under behandling af stedets dyrlæge, Michael Kuwong

Udover den daglige rutine med at gå runder og tilse dyrene, fik jeg også lov at være en del af nogle lidt anderledes aktiviteter, eksempelvis var jeg med til et såkaldt ”game capture” hvor vi indfangede og samlede data på nogle vilde antiloper i selve reservatet. Dette gjorde vi for at få et billede af parasitbyrden i flokkene og for at lave et overordnet sundhedstjek. I det store hele fungerede det blot som en øvelse, og gav en forståelse for hvor svært at det er at arbejde med vilde dyr.

Stedets dyrlæge har arbejdet med vilde elefanter i 10 år i flere dele af Afrika, og har derfor taget kurser i sniping med anæstesipile. Jeg var så heldig, at han lavede to korte kurser for os i brugen af bedøvelsespistol og anvendelse af forskellige typer pile.

Snipinglektion: her øver jeg mig i at ramme en papkasse

Ugentligt tager de også fæcesprøver i rehabiliteringscenteret samt ude i reservatet for at måle parasitbyrden, og normalt er det også muligt at tage blodprøver. Desværre var stedets mikroskop i stykker under mit ophold, og et nyt ankom først 2 dage inden min hjemrejse.

Udover den daglige dyrlægegering, havde jeg mulighed for flere gange om ugen at tage med de frivillige ud på Game drives i reservatet, og se dyrene i deres naturlige omgivelser.

Alt i alt har jeg haft en fantastisk måned hos Kwantu Game Reserve, med lærerige hverdage og oplevelsesrige weekender hvor jeg havde fri til at rejse lidt omkring og se nogle af områdets attraktioner. Kwantu er et fint sted at tage til, hvis man ønsker at arbejde side om side med en dygtig dyrlæge, og samtidig gerne vil lære lidt om miljøet og se ”The Big Five” i naturlige omgivelser.

Jeg kan bestemt anbefale at tage til Kwantu Game Reserve som praktikant, men inden man tager afsted skal man være indstillet på, at stedet hverken har dyrehospital eller særlig meget udstyr. Det

betyder også at der ikke er en masse operationer at se, men mere dagligt tilsyn og lettere behandlinger af dyrene. I øjeblikket arbejder de på at bygge et mindre dyrehospital med simpelt udstyr, og i løbet af de næste par år formodes forholdene at blive mindre primitive.

Mit ophold i Sydafrika har givet mig et realistisk indblik i at arbejde med vilde dyr, og hvilke komplikationer der kan være i forbindelse med denne slags arbejde. Desuden har jeg fået lov at arbejde med dyr jeg allerede kender fra Danmark, men under langt mere primitive forhold hvor improvisation har været nøglen til at få arbejdet udført.